

BERSZÁN GYÖRGY

Értelmiségi terrorizmus szavakkal és képekkel

„Kétségtelen, hogy az értelmiségi terrorizmus esetében a tisztoztatás szavakkal és képekkel megy végbe, de a hatás ugyanaz marad. Aki nem hajlik meg az uralkodó gondolat előtt, azt végül állampolgári mivoltára méltatlannak tekintik.”

(Jean Sévillia)

A Magyar Narancs hitlerezős címdaláról időközben minden hús lemállott; lerágott csonttá esett össze, s tört széjjel apró szilánkokra. Bezzeg 2011. január 9-én még leragasztott szájú EP-képviselők szorongatták kezükben a hetilap üresen hagyott címdalát, átlósan olvasható CENSORED felirattal. Komolynak hitt európai politikusok komolynak hitt európai intézményben aggódtak a szerintük eltörölt magyar sajtószabadságért. Igazán kár,

Kevésbé kapott hangsúlyt, hogy az uszító címdal egy történet szerves része és következménye. Hagyományt ápol és épít a maga nemében. A gyűlöletbeszédnek megvan a maga hagyománya, még ha ki is fordítjuk a hagyomány kifejezést eredeti jelentéséből

hogy hatásvadász fellépésüknek ilyen hosszúra nyúlt az árnyéka. Most legalább láthaták volna, példás módon megszolgálták akkori jeles médiaeseményüket. Mert a Fidesz tényleg annyira betiltotta sajtószabadságot, hogy egy hétig éktelenedett szerte a hazai újságos standokon egy kinagyított Orbán-arc kép szögesdrótos Hitler-bajusszal. A nevenséges módon megtévesztett nemzetközi elvbárátkok színpadias komorsággal négy évvel ez előtt mégis elisrátták a Magyar Narancsot.

Kevésbé kapott hangsúlyt, hogy az uszító címdal egy történet szerves része és következménye. Hagyományt ápol és épít a maga nemében. A gyűlöletbeszédnek megvan a maga hagyománya, még ha ki is fordítjuk a hagyomány kifejezést eredeti jelentéséből. Az ügyet ráadásul az teszi sikamlóssá, hogy a gyűlöletbeszéd kifejezés balliberális szellemi végtermék. Mindig akkor hozták elő, amikor hatalmon voltak. Az MSZP-SZDSZ-koalíció főemberei folyton törvény által büntethetővé akarták tenni a gyűlöletbeszédet, de az egyszer sem

jutott az eszükbe, hogy egy ilyen jogszabály saját, agresszív szellemi holdudvarukra is érvényes lett volna. Mit lett volna például Popper Péterrel, aki így fogalmazott: „Amikor megláttam azt a fényképet, amin kezet fog a sátni mosolyú néptanító és a farkas nevetésű mini duce, a hideg futott végig a hátamon”. (Népszabadság, 1998. május 8.) Vagy mit tett volna a jogalkalmazó Eörsi Istvánnal, aki ezt írta: „Magyarországon a választási hadjárat során és főként a két választási forduló között tömegméretekben jelentkezett a fasizmus, nem mint összefüggő ideológiai rendszer, hanem mint lelki igény”. (Népszabadság, 2002. május 2.) Nehéz lenne nem annak nevezni a két idézetet, amik: az első „csak” a miniszterelnököt nácizsa le, míg a második már az egész jobboldali politikai közösséget. A 2002-ben a Testnevelési Főiskolán összegyűlt, és az Alkotás útra kiszorult ezreket, valamint a Kossuth téren egybegyűlt csaknem milliós nagyságú tömeget. A démonizált Fidesz-bázis ellenére sem lett különösebb etikai vagy erkölcsi következménye az atrocitásoknak, ahogyan annak sem, hogy a megszokás gyakorlatának megfelelően azóta is számtalan újságcikkben jelennek meg hasonló kitételek a jobboldal kárára. Biztosított volt a táptalaj az emlegetett címdal kivitelezőinek is.

A gyászos hagyomány másik formája a pszichikai bűnsegédlet. A ki nem fejezett egyetértés a lincshangulatot keltő szerzővel vagy médiával. Szakmai és morális szolidaritásról szó sem lehet a szellemi-írásbeli-vizuális erőszakot elszenvedett jobboldali politikus sérelmével.

A legsúlyosabb szellemi atrocitások azonban általában elérik a politika szféráját. Az RTL Klub Frei Tamás riportja miatt kénytelen volt bocsánatot kérni Orbán Viktortól azért, mert a riporter egy orosz bérgyilkossal értekezett kedélyesen arról, hogy egymillió dollárért ő bizony meggyilkolná a magyar kormányfőt. És amennyiben a nyomtatott sajtóban már nem lehet tovább hallgatni egy baráti lap bizonyos botrányáról, a fősodratú média normát és etikát semmi vére, a cáfolatokat adja közre. Azokat is jóval később. Gyakran a felháborodást kiváltó eredeti cikkkrészletet vagy nyilatkozatot sem lehet már pontosan rekonstruálni az összevisszaság miatt, e mellett a botrányt okozó szerzőkhöz közel álló szervezetek és értelmiségiek relativizáló nyilatkozataival ütik el a kérdés életét. A balliberális média így védi ön-

maga szubkultúráját, s így adja mindenki tudtára, hogy a nyilvános meghurcoltatás lehetőleg maradjon csak a politikai jobboldal sorsa és rákfenéje.

Fricz Tamás politológuson kívül hány ellenoldali, baloldali politológus ítélte el a Magyar Narancs fasisztázó címlapját? A szolidaritás, a jó ízlés, egyszerűen, a józan ész alapján? Olvastunk elmarasztaló kritikát Lengyel Lászlótól, Ágh Attilától, Kéri Lászlótól, Lakner Zoltántól, Debreczeni Józseftől? Ez is pszichikai bűnsegédlet: azért nem tiltakoznak, mert a lelkiük mélyén ugyanezt gondolják. Még örülnek is neki, hogy helyettük más végzi el a piszkos munkát – valaki végre kimondja, leírja, szakértő kéz pedig összemontírozza. A kép erejével, vér nélkül öl, csak hagyni kell, hogy a szögesdrót bajusz és a címszavak szétterüljenek, és leülepedjenek a fejekben. Nehéz is lenne egyetlen szót is szólni, hiszen a balliberális értelmiségi szubkultúra a rendszerváltás kezdete óta mást sem csinál, mint hogy zsigerből fasisztázza, nácizsa, antiszemitázza a mindenkori jobboldali kormányokat – a 90-es évek közepétől Orbán Viktort és pártját. (1993 után derült ki ugyanis, hogy a Fidesz levedli magáról a Soros György és az SZDSZ diktálta balliberális szellemi béklyót.)

De van, ami még a nácizsán is túlsz. Ilyen az ellenfél fizikai megsemmisítésének nyilvánosan kifejezett óhaja. A liberális baloldal egykori vezető lapja ezt a mondatot engedte meg magának: „Pedig a magyar lelkületben, állítom, ma senki sem akar – sem Orbán Viktort, sem Kövér Lászlót – likvidálni, bármennyire is javára válna is nemzetünknek”. (Sz. Nagy Csaba, Magyar Hírlap, 2001. március 13.) A megjelent cikket döbbszönd követte, a társlapok semmit nem idéztek belőle, majd a felháborodott Fidesz a lap bojkottjáról döntött. Csak hogy ez kétélű fegyvernek bizonyult. Akkoriban ugyanis még gyökeresen másként festettek az erőviszonyok. Baloldali véleménymonopólium érvényesült, tetemes fegyverező erővel. A Fidesz szegedi kongresszusáról kitiltott, az áldozat pózába merevedett balliberális lap percek alatt maga mellé állította a szakmai közvélemény döntő részét. A komplett sajtóbaloldalt. (Közte a Magyar Narancsot.) A politika, az MSZP és az SZDSZ egymás sarkát taposva igyekezett mielőbb szolidaritást vállalni a „diszkriminációt” szenvedett orgánnummal. Amely nem győzte magát sajnáltatni, amikor

a 2001. május 8-i cikkében hosszasan fejtegette példátlan politikai üldöztetésének részleteit. Vagyis teljesen átfordították az önmaguk megítéléséről kialakított képet. Fordított valóság hoztak létre, olyan közhangulatot konstruáltak, miszerint a Fidesz tehet mindenről; főleg arról, hogy a sajtószabadságot lábba tiporja azáltal, hogy a szegény, üldözött balliberális lapal megszakította az együttműködést.

Az az egyszerű gondolat azonban eszébe sem jutott a főszerkesztőnek, hogy talán nem kellett volna közölni a szélsőséges vélemény lapjában. És ahelyett, hogy ez a rém egyszerű mondat lett volna az egyedül elfogadható reakció bárki részéről, a felelősséget a szerkesztőség elkente a szakmai szolidaritás példátlan erejével. A közölt mondat relativizálásával. Mélyretemetve a sajtóetikát, hiszen akinek képviselnie kellett volna, az éppen szintén a szerkesztőség mellett sorakozott fel. Érdekképviselő lett azonban kiderült, édesmindegy, mi történt, a legnagyobb újságíró-szakszervezet csupán politikai eszköz a konzervatív oldal lebunkozására. S mivel az ellenzék beállt az ellenzék mielőbb kormányon látni akaró lap mögé személyi konzekvenciák levonásáról beszélő végképp értelmetlenné vált.

„Lelki igény” a magyar közéletben egészen biztosan nem a fasizmusra van. Hanem a való esztelen rágalmozásra. Hetven évvel Hitler és Mussolini bukása után Hitler-bajuszos címdalal riogatni a hallucináció körébe tartozik. 1990 óta senki sem akart itt Weimart teremteni, vagy szélsőséges eszméket kormányra emelni. Az emberek egyszerűen csak jobban akartak élni, és azt hitték, a rendszerváltással egyből az osztrák életszínvonal köszön be. A baloldali ellenzék nem múlt felelőssége, hogy szellemi agressziójával folyamatosan fertőzi a közéletet, a politikát. A baloldali liberálisok álma egy jobboldal nélküli társadalom melyet megszabadítva Orbán Viktortól és az ellenzékétől, erőteljes nyugati hátszéllel örökök maguk vezetnek. Apró szépséghiba, hogy diktatúrának nevezik az ilyesmit, annak, aminek kiépítésével egész nap a jobboldal vádolják. A politika nem polgárháború, hanem egy közös nevező, amely körül különböző eszme-családok együttélése tapasztalható.

A magyar baloldal 2006 ősze óta gyógyíthatatlan beteg, minek következtében tartós mélyrepülésben van. Abban is marad, ameddig ilyen értelmisége van.